

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inzerat do 30 petič à 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflcova ulica šte. 5, pritličje. — Telefon šte. 304.

Uredništvo: Knaflcova ulica šte. 5, I. nadstropje. — Telefon šte. 34.

Radičevci naj rešijo proračun

Vlada v veliki zadregi. — Normalna rešitev proračuna nemogoča. — Radičevci naj stopijo takoj v vlado. — Vojna napoved pašicevcev.

— Beograd, 12. marca. Proti pričakovanju vladne večine se je proračunska razprava v Narodni skupščini zavlekla tako, da je malo upanja, da bi bil proračun pravočasno sprejet. Na željo vlade je radi tega predsednik Narodne skupščine včeraj sklical konferenco šefov parlamentarnih skupin ter jih skušal pridobiti za to, da bi se debata pospešila in kolikor mogoče skrajšala. Ker pa so vse opozicijske skupine to zahtevo odklonile, vladi ne bo preostajalo drugega, kakor da se za teče k dvanaestim.

V zvezi s tem se je vršila včeraj popoldne v vladnem predsedništvu konferenca radikalnih ministrov, na kateri se je razpravljalo o tej zadevi v zvezi s splošnim političnim položajem. Na seji se je naglašalo, da bi povzročile dvanaestine vladi nove težkoče, ker jo sili nevzdržen politični položaj na to, da spravi proračun čimprej pod streho in si tako pridobi svobodne roke za nadaljnje politične akcije. Vlada bo še enkrat skušala pridobiti opozicijo za skrajšanje proračunske debate.

Kolikor se da soditi po razpoloženju, ki vlada v opozicijskih krogih, ni upanja, da bi opozicija na to pristala. V vseh opozicijskih krogih se povdaja, da bi taka koncesija s strani opozicije pomenila zaupnico sedanjim vladim, ki pa je nikakor ne zasluži. Tega se zavedajo tudi vladni krogi. V ožji okolici Uzunovića se je radi tega pokrenila misel, da bi se še pred sprejetjem proračuna razširila sedanja vladna koalicija z radičevci. Na ta način bi vlada dobila sigurno večino in bi lahko brez ozira na opozicijo proračun v določenem roku sprejela. Radikali upajo, da jim bo to tem lažje uspelo, ker je vstop HSS v vlado med Stepanom Radičem in Nikolo Uzunovićem v načelu že dogovorjena stvar. Radikali so se včeraj v tej smeri informirali tudi pri svojih zaveznikih slovenskih klerikalcih, ki so mnenja, da bi bila taka kombinacija najbolj ugodna, zlasti še, ker bi bil s tem zagotovljen nadaljnji obstoj SLS na vladi. Tako razširjenost sedanje vlade bi se na zunaj utemeljevala s splošnim notranje- in zunanje-političnim ter gospodarskim

položajem, posebno pa še s potrebo najetja večjega zunanjega posojila, ki ga sedanja vlada kljub vsemu prizadevanju ne more dobiti. Klerikalci so v razgovorih z radikali izjavljali, da oni niso nikdar nasprotovali vstopu HSS v vlado.

Večje pa so težkoče med radikali samimi. V radikalnih vrstah, nele med pašicevci, marveč tudi med pristajši Uzunovića je opažati vedno večji odpor proti obnovi koalicije s HSS.

Ugleden radikalni politik je snoči podal novinarjem sledečo izjavo: »Po razpoloženju, ki vlada v radikalni stranki, je malo verjetno, da bi se ta načrt uresničil. Ako želi g. Uzunović, da ostane radikalna stranka enotna, mora svoj načrt opustiti. G. Uzunović dobro ve, da bo istega dne, ko bo stopila HSS v vlado, konec radikalne stranke. Mislim, da je s tem dovolj povedano in na g. Uzunovića je, da izbira. Mi potrebujemo močno koncentracijsko vlado, ne pa koalicije strank, ki druga drugo ovirajo pri delu in ki se jim gre le za strankarske koncesije.«

Dejstvo pa je, da si radičevci z vsemi silami prizadevajo, da bi prišli v vlado. Nerazpoloženje v radikalnih krogih napram HSS pa že vnaprej dokazuje, da bi bila taka koalicija, če bi se tudi izvedla, le kratkotrajna in bi ne pomenila rešitve latentne krize, v kateri se nahaja vlada že od prve Uzunovićeve vlade dalje. Pa tudi uspešno sodelovanje med HSS in SLS je malo verjetno, zlasti še, ker se pripravljajo radičevci na ofenzivo v Sloveniji, ki je predvsem naperjena proti SLS.

Čim bolj se bliža čas, ko bo treba izvesti temeljito razčiščenje političnega položaja, tem bolj zamotana postaja situacija. Zato vsi politični krogi z napetostjo pričakujejo nadaljnjih dogodkov. Razprave v Narodni skupščini potekajo povsem monotono in brez zanimanja. Šele o priliki razprave o proračunu ministrstva za notranje zadeve se pričakuje nekoliko več živahnosti. Za to razpravo se pripravljajo vse stranke in že sedaj je pripravljenih cela vrsta govornikov. Splošno se računa, da bo trajala razprava o tem proračunu najmanj pet dni.

Usodni ukrepi proti uradništvu

Novi amandmani k finančnem zakonu. — Sprejemanje novih uradnikov za eno leto ustavljeno. — Redukcije brez konca in kraja. — 35 let službene dobe. — Redukcija pokojnin.

Beograd, 16. marca. Na današnji seji Narodne skupščine je pred prehodom na dnevni red finančni minister predložil skupščini celo vrsto amandmanov, o katerih smo deloma že poročali. Amandman k členu 180 a finančnega zakona se nanaša na ustanovitev posebnega odbora, ki naj izvede štednje in racionalno gospodarstvo v državni upravi. Ostali amandmani vsebujejo celo vrsto pooblastil, deloma za ministrski svet, deloma za posamezne ministre. Najvažnejši je amandman k členu 180 j, s katerim se pooblašča ministrski svet, da spremeni in izpolni zakon o drž. uradnikih, o prometnem osoblju in

o ustroju vojske v tej smeri, da se izvede redukcija uradništva in njegovih dohodkov. Službena doba, potrebna za dosego pokojnine, se podaljša na 35 let. Uradnikom, ki so bili vpokojeni z manj nego 15 elektivnimi službenimi leti, se odvzamejo osebne in rodbinske doklade. V proračunskem letu 1927/28. se ustavi vsako nadaljnje sprejemanje uradništva v državno službo. Z amandmanom k členu 180 m se pooblašča ministrski svet, da v sorazmerju z razpoložljivimi finančnimi sredstvi izvede izenačenje kronskih in dinarskih vpokojencev.

Strašilo ruskega zavezništva

Senzacionalne vesti o tajnih vojaških pogodbah med Rusijo in Nemčijo ter med Rusijo in Francijo

— Zeneva, 16. marca. Pred par dnevi so prinesli ameriški in za njimi seveda tudi evropski listi senzacionalne vesti o tajni vojaški pogodbi med Nemčijo in Rusijo. Pogodba je baje v veljavi že več let in obvezuje obe državi, da si priskočita na pomoč, ako bi bila katera od njih napadena. Naperjena je v prvi vrsti proti Angliji in Poljski, v drugi vrsti pa tudi proti Franciji.

Nemški krogi so te vesti odločno zankali in zatrijevali, da med Nemčijo in Rusijo ni nobene pogodbe, ki ne bi bila objavljena, zlasti pa ne nikakega vojaškega dogovora. Svetovna diplomacija veruje nemškim izjavam ali pa se vsaj dela tako, kakor da bi verovala.

Zanimivo je, da so se skoro istočasno tudi v ameriških listih, pojavile vesti o tajnem zblizanju med Francijo in Rusijo. Nekateri listi so celo trdili, da obstoja tudi med tema dvema državama vojaški dogo-

vor za slučaj, da se katero od njiju zaplete v volno z Anglijo ali pa pride radi italijanskih izjav o nove evropske vojne.

Francoski listi te vesti ravno tako odločno zanikajo kakor nemški. One o nemško-ruski tajni pogodbi. Označujejo jih kot nemški manevar, ki naj obrne pozornost sveta od tisti, ki se predejo med Berlinom in Moskvo.

Po mnenju vodilnih oseb pri Društvu narodov sta obe verziji vsaj pretrani, ako že ne docela izmišljeni. Tukaj izključujejo možnost, da bi Nemčija ali Francija že imele kak konkretni vojaški dogovor z Rusijo, priznavajo pa, da se sovjetska diplomacija trudi na vse načine privezati i Nemčijo i Francijo na Rusijo in ju odvrti od angleškega bloka. Za to težo govori tudi dejstvo, da francosko časopisje zopet bolj povdaja potrebo rešitve še nerešenih vprašanj z Rusijo.

Seja Narodne skupščine

Razprava o notranjem ministertvu

— Beograd, 16. marca. Včeraj popoldne je Narodna skupščina nadaljevala razpravo o proračunu ministrstva za vere. Govorili so radičevci dr. Kežman, dr. Pernar, Tomo Voljković in Grandža, ki so se zavzemali za odpravo bere in rešitev interkonfesionalnega zakona ter čimprejšnjo ureditev razmerja v Vatikanom. Posl. Kecmanović (SDS) je zahteval naj se z ozirom na to, da cerkvena in državna posestva ne prinašajo narodu nikakih koristi, čimprej izvede agrarna reforma tudi za nje. Zastopnik ministrstva ver je v krajšem govoru odgovarjal predgovornikom naglašajoč, da se hoče strogo držati obstoječih zakonov. Vladna večina je nato proračun sprejela.

— Beograd, 16. marca. Današnja seja Narodne skupščine se je začela ob 10. uri. Finančni minister je predložil važne amandmane k finančnemu zakonu, nato pa je skupščina prešla na razpravo o proračunu notranjega ministrstva. Razpravo je otvoril minister Boža Maksimović, ki je v svojem ekspoziciji napadal vse opozicijske stranke, zlasti pa radičevce, ki jim je predbacival, da se jeze na njega samo radi tega, ker ne morejo v vlado. V ostalem je naglasil, da je notranji položaj zadovoljiv, da ni nikjer nobenega terorja in nasilja in da se je njegov proračun znižal za 7 milijonov Din. Osebná svoboda je povsod zasigurana in javna varnost beleži v minulnem letu lep napredek.

V osebni zadevi je nato govoril posl. SDS Vilder, ki je zavračal ministrstve očitek ter naglasil, da se sedanja vlada boji prevzeti odgovornost za to, kar se pod njenim okriljem dogaja. Nato sta govorila zemljoradnik Čeda Kokanović in davidovičevce Kapetanović, ki sta oba ostro kritizirala vladno nasilje in teror, ki ga izvajala radikalna stranka po vsej državi. Seja ob 13.30 še traja.

Razprava o proračunu notranjega ministrstva se bo zelo zavlekla. Pripravljenih je nad 50 govornikov. Samo radičevci so prijavili 21 svojih poslancev.

NOVI BOJI V MAROKU

— Pariz, 16. marca. »Petit Parisien« poroča, da je prišlo v Maroku do ponovnih bojev. V Quetzanu so uporniki napadli francosko posadko. Glasom uradnega poročila je bilo v boju ubitih 40 vojakov in 3 oficirji. Tudi vstahi so imeli velike izgube. Na lice mesta so bila odposlana vojaška ojačenja. Ugotovilo se je, da gre za razbojniške tolpe, ki so prekoračile mejo španske cone v nameri, da ronaajo no francoskem teritoriju.

Predsedniške volitve v ČSR

— Praga, 16. marca. Volitve predsednika republike so določene za dne 24. marca. Nemci ne bodo postavili lastne kandidature, dočim bodo nemški socijalni demokrati oddali prazne glasovnice. Ostala opozicija, češki socijalni demokrati in narodni socialisti bodo glasovali za Masaryka, katerega izvolitev je s tem zagotovljena.

Vesela politika

Poglavje o 900 govorih in vstopu radičevcev v vlado

Na včerajšnji seji Narodne skupščine, kjer se je razpravljalo o proračunu ministrstva za vere, je kot poslednji govornik prišel na vrsto radičevski poslanec Grandža. Svoj govor je imel napisan, bilo je vmes tudi nekaj pametnih misli, o beri, toda Grandža je čital tako nerodno, da se je smejala vsa zbornica. Posebej poslanci SLS so uživali, ko je predsedujoči dr. Subotić profesorsko priporočil govorniku:

— Drugič se bolje pripravite! ... Narodna skupščina ne razume položaja. Radič ve, kaj dela, in radičevski poslanci vedo, kaj morajo storiti. Radič hoče v vlado in je novinarjem v Zagrebu ravno predvčerajšnjim izjavil:

— V vladi mora priti do izpremembe, sicer se bomo poslužili svojih parlamentarnih pravic. Obstaja 18 ministrstev in mi bomo za proračunsko diskusijo o vsakem ministrstvu prijavili po 50 govornikov. To je naše pravo. Mi nismo govorili čeli dve leti, ker smo smatrali, da naj govori opozicija, dokler smo mi v vladi. Zdaj pa je nam lažje govoriti, kakor vsem drugim...

Ljudje božji, ali pojmite, kakšna je Radičeva grožnja? Ako Uzunović stane peče ne sprejme radičevskih ministrov v vlado, preči Narodni skupščini poplava 900 govornikov, kajti 18-krat 50 je bogme 900. In da je radičevcem lažje govoriti kakor vsem drugim, je za prvo poskušajo pokazal poslanec Grandža. Čitali bodo, vsi bodo čitali svoje govore, pa ne tako lagodno in navdušeno in modro, kakor na banketih v čast predsedniku, marveč tako, kakor se za gospodo v Narodni skupščini spodobi. Predsedujoči g. Subotić si bo ušesa zamažil z bombazem. Uzunović si bo nervozno prižgal cigareto, ki jo drugače vedno neprižno zvezi med ustnicama. Pašicevci bodo tenko piskali kakor svoj čas proti davkom in korupciji. Opozicija pa bo grozila in kričala:

— Dajte, za Boga! Vzemite radičevce v vlado!...

Voli se vežejo za rogove, ljudje za jezike. Vlada državno s proračunom, radičevci vlado z 900 govori.

Gospod Uzunović je v novinah čital, da ni več bolan. Prišel je na sejo vlade in v Narodno skupščino, nakar je novinarjem izjavil:

— Petnajst dni me ni bilo. Ves ta čas sem v Vaših listih čital o raznih in mnogih kombinacijah. Potreboval bom štiri ali pet dni, da vse te kombinacije proučim, da vidim, kaj je novega, nakar bomo videli.

— Toda, gospod Radič je v Zagrebu izjavil, da je nova vlada že gotova stvar! so pripomnili novinarji.

— Jaz sem počival in nisem imel mnogo kontakta. Ko proučim situacijo, Vam bom povedal...

Zdaj torej gospod Uzunović proučuje situacijo. Zakaj jo proučuje, ko je vendar jasna? Radič je dejal:

— Ko bodo Angleži ali Amerikanci čitali, da se pri nas milijarde odpravljajo z navadno večino glasov, bodo rekli: Pa vi ste jedna banda, ne damo vam ni pare! Radičevce v vlado, drugače bodo tudi Angleži in Amerikanci brali 900 napisanih govorov!

Položaj je torej jasn, samo odločitev postaja kritična. In ni dvoma, da se tega pričenojati zavedati tudi vladni možje. Predsednik vlade je ozdravel, predsednik Narodne skupščine tudi, prometni minister pa je začel v civilu zahajati k skupščinskim sejam...

Borzna poročila

ZAGREBSKA BORZA.

Effekt. 7odst. invest. pos. 1921 85.75 — 86, 2 in polodst. drž. rente za ratnu štetu 344 — 346, Ljubljanska kreditna 150 — 153, Hrv. eskompt. banka 104 in pol — 105, Kreditna banka Zagreb 93 — 94, Hipotekarna banka 64 in pol — 65, Jugobanka 104 — 104.5, Prastrediona 850 — 855, Drava d. d. Osijek 505, Sečerana Osijek 482.5 — 490, Isis d. d. 46 — 50, Gutman 255, Slaveks 101, Slavonija 28 — 29, Trboveljska 395.398, Union paromlin 300, Vevče 130—135, Agraria 55 — 55.25.

Devize. Amsterdam 22.777 — 22.887, Dunaj 800.20 — 808.20, Berlin 13.50 — 13.53, Budimpešta 993.50 — 996.50, Italija 257.72 — 259.72, London 276 — 276.80, Newyork 56.75 — 56.95, Pariz 222.1/8 — 224.125, Praga 168.80 — 169.10, Curih 10.94 — 10.97.

Valute: 255 — 257.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, Beograd 9.13, Pariz 20.345, London 25.23, Newyork 519.70, Milan 20.34, Milan 23.55, Praga 15.39, Dunaj 73.15.

— Trst: Beograd 38.77, London 107.15, Curih 424.79.

Radič pripravlja volilce na vstop v vlado

Karakterističen članek Stepana Radiča v »Domu«. — Komplimenti Uzunoviću. — Dokazovanje potrebe močne vlade.

— Zagreb, 16. marca. Današnji »Dome« objavlja sledeči članek izpod peresa Stepana Radiča:

Generalna debata o proračunu je končana. Pri glasovanju je dobila vlada 151 glasov. Izkazalo se je torej, da današnja vlada nima niti enega glasu večine. S parlamentarnega stališča je ostala vlada za celih 7 glasov v manjšini, kajti v tako važnem vprašanju pač ne more biti dovoljna le relativna večina.

Vlada se tega tudi sama zaveda ter je za to pokrenila akcijo za olajšanje in razširjenje svoje večine. Največ dogovorov in pogajanj je imela z Demokrasko zajednico. Toda ta pogajanja niso dovedla do nikakega uspeha. DZ še vedno pripravlja obtožbo proti Maksimoviću, ki pa jo še ni izročila. Ko je ozdravel predsednik Narodne skupščine Marko Trifković, je takoj zopet obnovil pogajanja z Ljubo Davidovičem. Povodom te konference so se raznesle vesti, da bo vlado sestavil Marko Trifković z demokrati in pašicevci. Ta vlada ne bi imela niti sto poslancev, kamoli večino. Na SHS Marko Trifković ne more več računati, ker o njej doslej ni hotel ničesar slišati in je nasprotno celo izjavil, da ne mara s HSS nikakega sodelovanja.

Nasprotno pa je ministrski predsednik Uzunović že ponovno izjavil, da se popolnoma vrača k politiki Narodnega sporazuma, uvidevajoč, da to ni le najboljša, marveč tudi edina pravilna koncentracija. Drugi radikalni prvaki pošiljajo svoje ponudbe na vse strani in snubijo tudi SDS.

Vodstvo HSS je vajeno, da važne in narodne stvari rešava javno. Zato je že večkrat podal javne izjave v »Domu« in drugih dnevnih listih in zato tudi tokrat javno naglašja, da obstoja dvojje živlenskih vprašanj naše države: 1. resnična izvedba oblastnih samouprav na ta način, da se oblastnim skupščinam prepuste vsi neposredni davki z dokladiami ter da se izvrše sreske in občinske volitve. 2. zakonodajno delo

na finančnem in gospodarskem polju, zlasti pa izenačenje davkov, ureditev agrarnih odnošajev v Dalmaciji, Bosni in Hrvatski ter razni drugi gospodarski in socialni zakoni. Sedanja vlada nima za vsa ta važna vprašanja in za vse te nujne potrebe naroda in države nikakega smisla. Zato ni čudno, da postaja položaj od dne do dne slabši.

Davčna reforma

— Beograd, 16. marca. Novi davčni zakon, ki ga je strokovna komisija pred kratkim dovršila, je finančni minister pregledal ter odredil nekatere nadaljne spremembe. Vlada obljublja, da bo prišel ta zakonski osnutek takoj po zaključku proračunske razprave na dnevni red v Narodni skupščini.

Teror makedonstvujočih

— Skopje, 16. marca. Iz Strumice prihajajo poročila o strahovitem terorju, ki so ga začeli v zadnjih dneh izvajati bolgarski komiti nad prebivalstvom v bolgarskih omejnih pokrajinah. V nedeljo zjutraj so bili v selu Vručište v kjustendilskem okraju ustreljeni štiri seljaki brez predhodne sodbe. Justifikacija ee je izvršila na uprav bestialen način. Justificiranci so bili obdolženi, da niso hoteli dati komitom svoje živine ter so se njihovim zahtevam uprli z orožjem.

Iz zanesljivih virov se doznavja, da se pripravlja za prihodnje dni ob albanski meji velikopotezna komitska akcija, ki naj tvori predigro važnih dogodkov, ki se bodo v najkrajšem času odigrali na albanski meji.

ŽELEZNIŠKA KATASTROFA V INDIJI

— Kalkuta, 16. marca. Na postaji Bah-dran je trčil madraški ekspresni vlak v z nasprotno strani prihajajoči tovorni vlak. Udarac je bil tako silen, da je bilo več vagonov popolnoma razbitih. Nesreča je zahtevala 22 človeških žrtv. Nad 160 oseb je težko ranjenih.

To in ono

Umor in samomor

Beda je poglajala že marsikoga v prostovoljno smrt. Kadar ostane človek brez najpotrebnejših sredstev za življenje, ga mine tudi veselje do življenja, zlasti ako nima v sebi dovolj moralne moči, da bi pregnal črne misli, ki mu roje po glavi.

Tragične smrti je umrla v ponedeljek zvečer 34 letna šivilja Marketa Liskova v Brnu. Sirota že delj časa ni imela zasluzka in tako je živel s svojimi 10 letnimi sinčkom v največji bedi. Obupne razmere so jo prisilile, da je segla po samomornem orožju. Vzela je svojega nezakonskega sinčka in odšla zvečer v bližnji gozd. Tu se je skrila za drevo, da bi je ljudje, ki so se po gozdu izprehajali, ne opazili, in prisilila sinčka, da je izpil steklenico lizola. Izšla mu je lizola v usta in si prebodla srce. Slučajno je prišel mimo neki Brnčan, ki je zaslišal hropenje smrtno ranjene šivilje. Hitel je v mesto in poklical redarja. Težko ranjeno šiviljo so prepeljali z rešilnim vozom v bolnico, kjer je takoj umrla. Tudi zastrupljeno dete je v bolnici umrlo.

Finančni škandal v Parizu

V Parizu so te dni odkrili velik finančni škandal, ki zavzema vedno večje dimenzije in se razvija v svetovno afero. Glavno vlogo v tej aferi igra neki Rochette, ki je bil že pred vojno zapleten v razne finančne afere. Policija ga je te dni skupno z njegovima pomagačema Thorelom in Mexadejem zaprla.

Goljufije, ki jih je izvršila ta trojica, presegajo ogromno vsoto 50 milijonov frankov, t. j. okrog 150 milijonov dinarjev. — Goljufije je zasnoval Rochette. Pod lažnimi imeni je nakupil celo serijo gospodarskih časopisov in z njihovo pomočjo razširjal napačne kurse vrednostnih papirjev. S svojimi pomočniki je pokupil vse ničvredne papirje ter jih nato po svojih agentih na podlagi goljufivih poročil v svojih listih prodajal za visoko ceno. Svoje delovanje je naperil predvsem na provinco, kjer so mu po vrsti nasledili. Na ta način je ogoljufal po dotedanjih ugotovitvah nad 10.000 ljudi. Morda bi mu niti ne prišli na sled, da ga ni izdala neka postarna ženska, ki je svoj zadnji denar vtaknila v njegove ničvredne papirje.

vredne papirje. Ko je spoznala, da je ogoljufana, je zadevo prijavila policiji, ki pa storila ni mogla izslediti. Zenska je nato sama začela zasledovati agenta, ki ji je papirje prodal in ga je res iztaknila. Tako je prišla vsa afera na dan. Število ogoljufanih pa se vsak dan veča, ker prihajajo še vedno nove prijave. Afera je vzbudila v francoskih finančnih krogih veliko pozornost, ker je igral Rochette med pariškimi finančniki veliko vlogo in nikdo ni niti slutil, da se je na tako goljufiv način dokopal do svojega velikega premoženja.

V snegu in ledu

Danska ekspedicija na Grönlandu.

Danska vlada je lansko leto odpremila pod vodstvom znanega geologa Lauga Kocha novo polarno ekspedicijo, ki ima predvsem nalogo, da znanstveno preišče grönlandsko ozemlje. Ekspedicije se udeležujeta tudi po eden angleški in danski geolog.

Glasom najnovejših poročil je ekspedicija dosegla tkzv. Mušji zaliv (»Migge-Bucht«) na vzhodni obali Grönlandske. Ekspedicija je v jeseni odrinila do Scoresby-Sunda, od koder hoče preiskati vse severno ozemlje. V jeseni je Koch sam podvzel izvidniško potovanje proti severu. Posrečilo se mu je, da je kljub vsem oviram, strahovitemu mrazu in težkim življenjskim razmeram po večtedenskem potovanju dosegel Flemming-Inlet. Od tod se je po zvezje vrnil v Scoresby-Sund, kjer je ekspedicija prezimila in se pripravljala za nadaljno potovanje. Dne 22. februarja je Koch v spremstvu Eskimov s štirimi pasjimi priprekami in najpotrebnejšimi znanstvenimi instrumenti zopet odrinil na sever. Njegova tovariša sta ostala v Scoresby-Sundu, da vodita tam raziskovanje. Koch je potoval tokrat po novi poti. Potovanje je bilo radi ogromnih snežnih zametov silno težavno. Dogodilo se je, da je nepregledan snežni oblak več metrov debelo zasul vso ekspedicijo in so se ljudje in živali le s težavo zopet rešili na površje. Velike preglednice so delali tudi ledeni prepad, ki so čisto do 20 m globoki. Dva psa sta se med vožnjo ubila. Koch hoče dočeti Bismarkov rt.

V znanstvenih krogih vlada za to ekspedicijo veliko zanimanje in se splošno pričakuje, da bodo Kochova raz-

iskovanja te najsevernejše pokrajine prinesla važna odkritja. Laug Koch je star 38 let in je poleg Rasmusena eden najslavnejših arktičnih raziskovalcev. Grönlandsko ledeno ozemlje je že dvakrat prepotoval. Svoječas se je udeležil tudi druge Rasmuseneve ekspedicije in mu je bil zvest pomočnik in trdna opora. Pred par leti je vodil samostojno ekspedicijo, ki je preiskala severno obrežje Grönlandske.

Trgovina z ženskim mlekom v Nemčiji

V Nemčiji se razvija nova panoga trgovine, za katero ni treba niti posebnih koncesij, niti posebnega oblastvenega dovoljenja. Kakor v vseh večjih mestih, je tudi v Monakovem pomankanje zdravega mleka zelo občutno. Pri tem pa so najbolj prizadeti dojenčki. Tako poklicane oblasti, kakor tudi zdravstveni krogi so si dolgo belili glave, kako bi preskrbeli vsaj za dojenčke ne le potrebno količino, marveč predvsem dobro in zdravo mleko. Veda dokazuje, da je najbolj primerna hrana za otroka žensko mleko. Dejstvo, da so imeli bogataši že v starih časih posebne dojilje, je napotilo moderne strokovnjake na to, da so začeli razmišljati, kako bi tudi revšem preskrbeli primeren nadomestek za materino prsa. Najprej so poskušali z oglasi. Res se je kmalu oglasilo več siromašnih žensk, ki so bile pripravljene odstopiti svoje mleko za primerno odškodnino.

Iz teh prvih začetkov se je polagoma razvila cela trgovina in danes imajo v Magdeburgu v Nemčiji posebno postajo, kjer zbirajo, kakor pri nas po mestih mlekarne, žensko mleko. Ceno je seveda precej višja. Liter dobrega ženskega mleka plačujejo po pet zlatih mark, t. j. 75 Din. Listi prinašajo oglase, v katerih se pozivajo ženske, naj odstopijo svoje mleko zavodu, ki preskrbuje celo vrsto dečjih zavodov in tudi privatnikov s to dragoceno hrano za dojenčke. Polagoma se je razvila cela »industrija«. Nekatere ženske z dobrimi naravnimi »mlekarnami« se preživljajo samo s prodajo svojega mleka. Strokovnjaki zatrjujejo, da dajejo nekatere ženske dnevno po 1 liter mleka. Kljub temu pa je povpraševanje po ženskem mleku tako veliko, da dnevne dobave daleko ne zadostujejo. Monakovski listi so prišli te dni oglaš, v katerih apelirajo na premožnejše dame, naj svoje od-

višno mleko brezplačno odstopijo za nego najdenčkov in dojenčkov siromašnih staršev. Za nagrado pa dobe posebne diplome. Koliko se jih je doslej že javilo, o tem listi ne poročajo.

Trije vojaki ranili 30 oseb

V nedeljo zjutraj je prišlo na vogalu Andrassyjeve ulice v Budimpešti do krvavega spopada med tremi pijanimi vojaki z ene tre detektivki, redarji in občinstvom z druge strani. Pri tem je bilo 30 oseb ranjenih. Vojaki so vso noč popivali v neki gostilni blizu zapadnega kolodvora v Budimpešti. Ob 3. zjutraj so se prigurali na trg Oktogon, po katerem se je vračalo občinstvo iz nočnih lokalov. Pijani vojaki so potegnili bajonete in navalili na pasante. Napadli so moške in ženske in pretepli do krvi vsakogar, kdor jim je prišel v roke. Davčnega oficijala Jana Meszarosa je zabodel neki vojak z bajonetom v hrbet, tako da se je nesrečnejš okrvavljen zgrudil na tla.

Kmalu je prihitela na bojišče večja skupina detektivov, ki so se vračali iz nočnih lokalov, kjer so zalezovali haszardne igrace. Policijski inšpektor Orban je pozval pijane vojake, naj odlože bajonete. Toda vojaki se za poziv niso zmenili. Navalili so na inšpektorja, ki se je postavil dvema vojakoma v bran, dočim ga je tretji od zadaj zabodel v glavo, tako da je bil nesrečnejš hipoma paraliziran. Stal je z napeitim revolverjem in se ni mogel ganiti. Vojaki so planili nanj, ga vrgli na tla in ga začeli obdelovati z bajoneti. Tudi občinstvo in ostale detektivke so nesumljivo obdelovali z bajoneti.

Končno je prispel močan oddelek policije z golimi sabljami in razorožil pijane vojake. En vojak je bil pri spopadu s policijo tako težko ranjen, da so ga morali odpeljati v bolnico. V bolnico so morali prepeljati tudi davčnega oficijala Meszarosa in nevarno ranjenega inšpektorja Orbana. Trije detektivki so bili zabodeni v vrat in prsa. Prostovoljna rešilna postaja je imela celo uro opraviti z ranjenici.

× Zrtve potresa na Japonskem. Ministrstvo za notranje stvari je izdalo statistiko, iz katere je razvidno, da znaša število smrtnih žrtv potresa 3274 oseb. 6734 oseb je bilo ranjenih, porušenih pa je bilo v krajih potresa nad 80 odstotkov hiš, med temi 1350 tvojnic. Škoda znaša okoli 10 milijonov funtov sterlingov, t. j. nad dve in pol milijarde dinarjev.

Defraudant iz sočutja

Z zanimivim slučajem se bavijo te dni kriminalne oblasti mesta Parma v Italiji. Na tamošnjem poštнем uradu je bila odkrita ogromna poverba v znesku štirih milijonov lir (okoli 10 milijonov Din). Na pošti v Parmi je bil za blagajnika nameščen komisar Gasparri, ki je te dni pobegnil. Pri naknadni, zgolj površni kontroli knjig so ugotovili, da znaša primanjkljaj okoli štiri milijone lir.

Ker je bil Gasparriju beg v inozemstvo onemogočen, se je vrnil v Parma in se sam javil oblastim. Na dan so prišle prav zanimive stvari. V predmestju Garibaldi je prišel Gasparri pred leti graditi lično kolonijo s hišicami in vrtni, obstoječo iz 18 delavskih hišic in 6 vil. Za akcijo je razbil seveda mnogo denarja. Ker svojo ga ni imel, je segel po državnem novcu. Tekom zaslišanja je izjavil, da je bil njegov cilj ublažiti brezposelnost, nuditi prebivalstvu ceneča stanovanja in koristiti domovini.

Da je Gasparri štiri leta nemoteno defraudiral, je pripisovati zgolj njegovim spretnim manipulacijam. Znal je spretno voditi revizorje za nos in če je prišel v Parma kak inšpektor, mu je hotel razkazovati svojo kolonijo. Seveda je bil vedno deležen dobre pohvale in inšpektor je od navdušenja za Gasparrijev velikopotezni projekt pozabil kontrolirati blagajno. Pred meseci so se pričele širiti vesti, da Gasparri zida z državnim denarjem. Iz Rima so nato prispeli v Parma kar trije nadzorniki, toda Gasparri jih je znal lepo pregovoriti in zopet jih je peljal na ogled kolonije. Gospodje so ga pohvalili in odšli, ne da bi pregledali blagajno. Gasparri je živel prav skromno in solidno ter ni zapravljal ponesrejenega denarja. Če ga bo pa njegova človekoljubna in patriotska akcija rešila za pora, je drugo vprašanje.

× Tuberkuloza med dunajsko deco. Povodom nedavne zdravniške preiskave dece nižjih šol na Dunaju so prišli zdravniki do poraznega odkritja. V prvih razredih ljudskih šol je 50 do 60 odstotkov otrok inficiranih s tuberkulozo. Večina teh otrok je žrtve obupnega povojnega stanja.

× Dr. Eckener poleti na severni tečaj. Nemški listi poročajo, da se znani graditelj cepelinov, dr. Eckener, resno bavi s poletom na severni tečaj. V delu je že nov zrakoplov, ki naj izvede polet in pobije lanski Amundsenov rekord. Kdaj se bo polet izvršil, ni gotovo.

Specijalna mehanična delavnica

za popravo vseh pisalnih, računalnih, kopalnih, r-zmnozvalnih strojev in blagin po konkurenčni ceni

Lud. Baraga LJUBLJANA Šelenburgova ulica 61

temu možu
vidi se
da nosi
Palma
potpetnike.

Občni zbor

Vodnikove družbe v Ljubljani

se vrši dne 2. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih Zveze kulturnih društev, Ljubljana, Kazino, II. nadstropje.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora;
2. določitev letnice za l. 1927. in 1928.;
3. računski zaključek za leto 1926.;
4. proračun za leto 1927.;
5. književni program za leto 1927.;
6. nadomestne volitve;
7. samostojni predlogi;
8. slučajnosti.

K občenemu zboru se vabijo vsi člani družbe.

Srečke za IV. razred drž. razr. loterije so dospele.

Prosimo vse nove igralce, ki so se prijavili v oglašnem oddelku »Jutra«, da dvignejo svoje srečke v tem oddelku, one pa, ki so srečke naročili v Zadržni hranilnici, pa naj jih izvolijo dvigniti istotam.

Opozarjamo pri tej priliki vse one, ki bi hoteli pristopiti v krog igralcev, da je najbogatejši razred, to je V. razred, v katerem bo izžrebanih 74 milijonov Din dobitkov, že pred durmi, da si srečke nabavijo pri oglašnem oddelku »Jutra« v Prešernovi ulici ali pa pri Zadržni hranilnici na Sv. Petra cesti št. 19.

Gramofonske plošče,
velika izbira od Din 15.— do 150.— IGLE »Condor«, »Herold« in vse posamezne dele za gramofone. A. RASBERGER, LJUBLJANA. 552

Najboljše in najcenejše čevlje
kupite pri A. Gorše, Stari trg št. 15. 42/L

Stanovanje
dveh do štirih sob iščem v Ljubljani ali okolici. Vsehitve takoj ali s 1. majem. — Prijave prosim na naslov: Ing. Mihaor, Ljubljana, Slomškova ulica 7. 583

Gospoda aligospodično
sprejemam takoj na dobro do-mačo hrano in stanovanje. Cena s celo oskrbo mesečno 550 dinarjev. — Ponudbe pod »Takoj« ali pozneje/612 na upravo »Slov. Narod«. 583

Frizerko

poroktno silo iščem. Plačam 1500 do 2000 Din mesečno, 10 odstotk. od parifurije. 20 % od vlasuljarstva. Nastop takoj. BRIVŠKEGA POMOČNIKA, dobrega delavca, iščem z nastopom 1. aprila. Plača 300 do 350 Din na teden. — Vprašanja na: Frebrich i Flieger, Kr. lja Petra 24, Sarajevo. 607

Važno za posestnike!

Zaradi izpraznitve nekaterih parcel v naši drevesnici nudimo plemenite jablane triletno in plemenite črešnje dveletne v več najboljših vrstah po našem izboru po ceni Din 8.— do Din 12.— kakor je kvaliteta. Ne zamudite prilike in oskrbite si že sedaj, ko je najboljše priložnost za sadenje z najcenejšim, pa vendar strokovno najboljšim odgojenim sadjem iz Drevesnice »Vrt« Džamonja iz drug. družba z o. z., Maribor. 601

Realitetna pisarna

Posest

družba z o. z.

LJUBLJANA,

Miklošičeva cesta št. 4 sprejema prijave in posreduje pri oddaji stanovanj, sob, trgovskih in obrtnih lokalov, za oddajalce popolnoma brezplačno.

Nudi prevzemnikom veliko izbiro v stanovanjih, samskih sobah, trgovskih in obrtnih lokalih po nizkih pristojbinah. Za oddajalce najboljša prilika oddaje stanovanj, ker brez vseh stroškov. 43/L

Decimalna tehtnica

do 500 kg. v dobrem stanju, se kupi. — Ponudbe na: Spodnja Šiška, Jernejeva cesta št. 8, pritličje. 641

Čevljarski pomočnik

išče službo v tovarni ali v večji obrti. — Ponudbe pod »Takoj« šnji nastop/610 na upravo »Slov. Narod«. 641

Okoli 20 hl vina

se odda v prodajo. Gostilničarji, ki žele vino razprodati, naj se zgledajo v Spodnji Šiški. Jernejeva cesta 8, pritličje. 642

Ključavničarski pomočnik

mlajša moč, izučen v večji tovarni, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče stalno službo. — Ponudbe pod »Stal.« na službo/650 na upravo »Slov. Narod«. 643

Hiša v Lučah

z gostilno in trgovino — po prejšnjem podružniku tvrdke Zanier, napredaj s hlevom, skladiščem, ledenico, vrtom, njivo, travnikom in gozdom. — Pojasnila daje Fran Roblek, Zalec. 649

Krojači in šivilje!

Kroje (šnite) poljubne in po najnovejši modi izdeluje Knafeč Alojzij, učitelj krojaštva v Ljubljani, Krizevniška ulica št. 2. 646

Prodajalka,

izveščana v stroki usnja, išče službo v mestu ali izven mesta. — Ponudbe pod »Prodajalka/645 na upravo »Slovenskega Naroda«. 644

Perzijsko preprogo

in stare slike — prodam. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 644

Popolnoma novo! Veselo! Zabavno! Popolnoma novo!

Princ brez zemlje

Osem dejanj veselja, smeha, ljubavi zabave in razkošja. — V glavnih vlogah:

Najlepša žena Amerike:

GRETE NISSEN

in elegantni »princ brez zemlje«

RICARDO CORTEZ

Skrivnostni kavalir. — Ona si želi princa. — Princ z velikim srcem ali brez zemlje... — Komični zapletljaji. — Smeš brez kraja in konca. Panamel film.

Izven programa pri vseh predstavah: Smučarska tekma za državno prvenstvo. Film je posnet v Kranjski gori. — Izvrstna fotografija. — Velezanimive scene. (Badjura-film)

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

Prednaznanilo: Monumentalni francoski vefilm »Francoska Mesalina«.

Elitni Kino Matica, najudobnejši kino v Ljubljani. Tel. 124.

VABILO

na

XXVII. redni občni zbor delničarjev Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani

ki se bo vršil v soboto, dne 9. aprila 1927 ob 15. v bančni dvorani Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, D inajska cesta 1. z nastopnim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo upravnega sveta o poslovanju leta 1926 in predložitev letne bilance k št. 1. decembru 1926
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Odobrenje bilance za leto 1926 in sklepanje o predlogu uprave.
5. Sprememba v upravnem svetu in dopolnilna voli ev v upravni svet.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajni predlogi.

Pripomba: Po določilih § 13. pravil se smejo udeležiti občnega zbora tisti delničarji, ki položijo v to svrhu pri centrali družbe v Ljubljani, pri njenih podružnicah v Brezicah, Celju, Cramlju, Kranju, Mariboru, Metkovicu, Novem Sadu, Ptuj, Sarajevu, Splitu, Gorici ali Trstu ter agenciji Logatec, odnošno pri Hrvatsko-slavonski zemaljski hipotekarni banki v Zagrebu, osem dni pred zborovanjem vsaj deset delnic, odnošno tisti, ki prejmejo na svojo zahtevo osem dni pred zborovanjem vstopnico za občni zbor na podstavi svojih delnic, shranjenih pri navedenih poslovalnicah.

V Ljubljani, 14. marca 1927.

UPRAVNI SVET.

Darujte za spomenik kralja Petra I. Osvoboditelja!